MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2016
aruandeaasta lõpp: 31.12.2016

nimi: MTÜ Mondo

registrikood: 80260583

tänava/talu nimi, maja ja korteri number: Telliskivi tn 60 A1
linn: Tallinn
maakond: Harju maakond
postisihtnumber: 10412

e-posti aadress: mondo@mondo.org.ee
veebilehe aadress: www.mondo.org.ee

Sisukord

Tegevusaruanne 3
Raamatupidamise aastaaruanne 26
Bilanss 26
Tulemiaruanne 27
Rahavoogude aruanne 28
Netovara muutuste aruanne 29
Raamatupidamise aastaaruande lisad 30
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted 30
Lisa 2 Raha 31
Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed 32
Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad 32
Lisa 5 Võlad ja ettemaksed 33
Lisa 6 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused 33
Lisa 7 Liikmetelt saadud tasud 37
Lisa 8 Annetused ja toetused 37
Lisa 9 Tulu ettevõtlusest 37
Lisa 10 Muud tulud 38
Lisa 11 Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud 38
Lisa 12 Jagatud annetused ja toetused 38
Lisa 13 Mitmesugused tegevuskulud 39
Lisa 14 Tööjõukulud 39
Lisa 15 Muud finantstulud ja -kulud 39
Lisa 16 Seotud osapooled 39
Aruande allkirjad 41

MTÜ MONDO TEGEVUSARUANNE 2016

MONDO.ORG.EE

Telliskivi 60a, B-hoone
10412 Tallinn, Eesti

T: +372 677 5445
E: mondo@mondo.org.ee

SISUKORD

MONDO MAAILMAS: ÜLEVAADE ARENGUKOOSTÖÖ TEGEVUSTEST 4

Lastele hariduse andmine ja hariduse kvaliteedi parandamine 4

Naiste ja erivajadustega inimeste majandusliku toimetuleku suurendamine 6

GHANA, KEENIA JA UGANDA 6

AFGANISTAN 8

UKRAINA 10

Vabatahtlike ekspertide rakendamine arengukoostöös 11

Arengukoostöö toetuseks: Sotsiaalne ettevõtlus ja solidaarmajanduse mudelid 12

MONDO MAAILMAS: ÜLEVAADE HUMANITAARABI TEGEVUSTEST 14

Haridusklaster: Süüria pagulased 14

Tervishoiuklaster: Sisepõgenikud Ida-Ukrainas 16

Abiandjate võimekus 17

MONDO EESTIS: ÜLEVAADE MAAILMAHARIDUSLIKEST JA KAMPAANIATEGEVUSTEST 18

MTÜ Mondo on 2007. aastal asutatud vabaühendus, mille põhikirjalised eesmärgid on:

a. looduskatastroofide ja inimtegevuse tõttu tekkinud inimkannatuste leevendamine rahvusvahelisel tasandil ja Eesti-siseselt;
b. vaesuse ja haavatavuse vähendamine arengumaades jätkusuutlike ja kogukonnapõhiste meetmete abil;
c. inimõiguste ja demokraatia kaitsmine ning inimestevahelise arusaamise ja rahu edendamine;
d. Eesti avalikkuse teadlikkuse suurendamine rahvusvahelistest humanitaar- ja arenguprobleemidest ning nende lahendustest.

ME USUME, et stabiilne ja hooliv maailm on võimalik, kus kõigil on võimalus inimväärseks eluks. Me usume, et vahetu koostöö ja solidaarsus arengumaade kogukondadega on võti vaesuse leevendamiseks ja inimeste heaolu suurendamiseks.

ME SEISAME rahvusvaheliste humanitaarprintsiipide, demokraatlike põhimõtete, inimõiguste kaitse, inimväärikuse ja sotsiaalse võrdsuse eest.

ME AITAME inimesi kriisiolukordades, loome püsivaid ja uuenduslikke lahendusi koostöös puudust kannatavate inimestega nende iseseisvaks toimetulekuks. Aitame oma võimete kohaselt, õigeaegselt ja vajaduspõhiselt.

ME JAGAME maailmahariduse abil teadmisi sellest, kuidas üleilmsed probleemid mõjutavad üksikisiku, kogukonna ja ühiskonna igapäevaelu ning kuidas igaüks saab mõjutada maailma. Pakume võimalikke lahendusi ja kaasame ekspertidest vabatahtlikke meie tegemistesse partnerriikides.

2016. aastal oli ühingul üheksa liiget, kolmeliikmeline juhatus ja kuueliikmeline nõukogu. Struktuuri järgi on MTÜ Mondol kolm laiemat tegevusvaldkonda: 1) arengukoostöö, 2) humanitaarabi, 3) maailmaharidus. Samuti tegeleb Mondo kahe olulise peamisi tegevusvaldkondi toetava teemaga – sotsiaalne ettevõtlus ja vastutustundlik tarbimine. Aasta lõpus asutas Mondo sotsiaalse ettevõttena tütarettevõtte Mondo Crafts OÜ.

Mondo tegevus oli 2016. aastal rahastatud projektipõhiselt. Aasta jooksul lõpetati 19 projekti, algatati 15 uut projekti, käimasolevaid projekte oli 16. (vt. Lisa 6)

Järgnev tegevusaruanne kirjeldab MTÜ Mondo põhilisi tegevusi 2016. aastal nii partnerriikides kui ka Eestis.

ÜLEVAADE ARENGUKOOSTÖÖ TEGEVUSTEST

MTÜ Mondo arengukoostööprojektid Aafrikas said alguse 2009. aastal koolitoetusprogrammi ja sõpruskooliprojektiga **Põhja-Ghanas Kongo külas**. Samad tegevused laienesid 2010. aastal **Keeniasse Shianda külla**. 2011. aastal alustati erivajadustega inimeste sotsiaalse ettevõtluse arendamisega **Uganda pealinnas Kampalas** ja tüdrukute hariduse ja naiste toimetuleku toetamisega **Põhja- ja Ida-Afganistanis**. 2013. aastal alustasime arengukoostööga Aasias, Šani-aladel Birmas, kus keskendusime kooliharidusse kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamisele. Aasta tagasi alustasime pikema mõjuga arengukoostööd ka sisepõgenike õiguste huvikaitses ning haridus- ja sotsiaalpsühholoogiliste tegevuste elluviimises **Ida-Ukrainas**.

MTÜ Mondo peamised arengukoostöö sihtrühmad on puudustkannatavad lapsed ja orvud, lesknaised ning erivajadustega inimesed, ja põhilised tegevussuunad on haridus, tervishoid ja meie sihtrühmade majandusliku toimetuleku parandamine. Kuni 2013. aastani rahastasime tegevusi eelkõige eraannetuste abil, 2014–2015 saime haridus- ja toimetulekutegevustele Ghanas, Keenias ja Ugandas toetust ka Eesti arengukoostöö vahenditest. 2016. aastal arendasime jõudsalt edasi Mondo sotsiaalset ettevõtlust kogukondade toimetuleku toetuseks. 2016. aastal jätkusid Eesti erialaekspertide lähetused Mondo sihtriikidesse.

Lastele hariduse andmine ja hariduse kvaliteedi parandamine

Seitsmendat aastat järjest vahendab Mondo eraannetajate toetusi, mis annavad võimaluse orbudel jt äärmiselt rasketes majanduslikes olukorras olevatel lastel omandada haridust. 2016. aastal käis **Mondo Tarkusefondi** annetanud eestlaste toel Ghanas, Keenias ja Birmas koolis rekordarv lapsi – 305 last, neist 235 põhikoolis ja 70 kesk-, kutse- või internaatkoolis. Esmakordselt sai Tarkusefondist toetust ka viis šani vähemusrahvusest last Birmas. Tegemist on külalastega, kelle pere majanduslik seisund ei võimalda saata lapsi omal kulul Namlani õppima, kuna see eeldab perele suuri kulutusi – toit, hooldajad, õppematerjalid ning tasulised konsultatsioonid. Külas on haridus vaid 5. klassini. Mondo ning Birma partner RDFSS teevad koostööd selle nimel, et võimekamad ning motiveeritud lapsed saavad toetust, mis aitab neil haridusteed jätkata. Kõikide Mondo Tarkusefondi stipendiaatidega saab tutvuda siin.

Mondo tuntuse kasv, mh tänu koostööle Eesti Rahvusringhäälinguga ja muusikafestivalidega, peegeldus ka suuremas toetuses Mondo tegevustele 2016. aastal. Tegime koostööd Viljandi pärimusmuusika ja Tallinn Music Week muusikafestivalidega tüdrukutekooli toetuseks Afganistanis ning alustasime Mondo toetusprogrammi uuendamist, et paremini hallata järjest kasvavat toetajate ja laste andmebaasi. Suurenenud on ka Eesti koolide arv, kes toetavad lapsi Ghanas ja Keenias.

Saage tuttavaks: May Lukhale Warda, M. Kennedy Nangabo ja Zainah Suyia lõpetasid 2016. aastal Mondo toetusega keskkooli. Lõpueksamid olid sel aastal eriti rasked: May sai tulemuseks B- ja Kennedy C+, millega mõlemad noored noored kvalifitseerusid ülikooli.

Mondo jätkas koostööd Ghana haridusametiga Nabdami piirkonnas. Põhikooli vanemale astmele loodud uus tüdrukute kool sai Mondo Tarkusefondi annetuste eest matemaatika ja inglise keele õpikuid. Kokku oleme Põhja-Ghana Nabdami piirkonna koolidele jaganud 1000 matemaatika ja inglise keele õpikut.

Fatima Zahra tüdrukutekool Jalalabadis Afganistanis sai Mondo Tarkusefondi laekunud annetuste eest ostetud päikesepaneeli abil regulaarse elektriühenduse. 24 päikesepaneeli kooli katusel annavad kokku 6KW elektrit. Päikesepaneelidest saab kasu vähemalt 275 afgaani: kõik tüdrukutekooli õpilased ja õpetajad. Pidev elektrivarustus võimaldab lisaks koolitundidele ka korraldada regulaarseid arvutikursuseid õpetajatele, mida selle kooliaasta jooksul toetab Eesti Välisministeerium.

Naiste ja erivajadustega inimeste majandusliku toimetuleku suurendamine

MONDO SIHTRIIGID AAFRIKAS: GHANA, KEENIA JA UGANDA

Kolme viimase aasta töö tulemusena on Põhja-Ghana Nabdami piirkonnas loodud Mondo toel kaks ühistut: Nongtaaba *shea*-või tootmisühistu, kus saab tööd kuni 300 kohalikku naist ja Yen Pang Basket Weavers korvipunumise ühistu, kus tegutseb ja teenib korvipunumisega sissetulekut kuni 20 kohalikku naist. *Shea*-või valmistamine ja korvipunumine on kohalikud oskused, kuid toodete kvaliteet ja turundusoskused vajavad pidevat järele aitamist, millele Mondo panustab Eesti vabatahtlike eksperti-de, arengukoostöö vahendite ja era-annetuste abil.

Ühistus töötavate naiste sissetulekud sõltuvad eelkõige tellimustest. 2016. aastal oli ühistute peamiseks tellijaks Mondo ise. Samuti tehti 7000 kg tellimus *shea*-võile USAst, mis andis ühistu liikmetele päris pikaks perioodiks sissetulekut 60 EUR/kuus. 2016. aastal tellimuste põhjal teenisid korvipunujad ca 100 eurot kuus. 2016. ja 2017. aastatel võitsid Mondo koolitatud õmblusnaised Keenias 7 piirkonnakooli õmblus-hanget, mis tõestab, et nad on võimekad õmblusteenuseid ka laiemalt pakkuma lisaks Mondo toetuslaste koolivormide õmblemisele. Suuremate õmblushangete ja kohalike tellimuste olemasolul saavad Keenia ja Uganda ühistu naised planeerida iga-aastast regulaarset sissetulekut.

Meie hinnangul on ettevõtlustegevusel Aafrika sihtriikides olnud nähtav mõju kohalike tootjate toimetulekule – toodetelt teenitud tuluga on saadud katta olulisi vajadusi perekonnas, lisasissetulek on võimaldanud perele paremat toidulauda või tegelemist pereliikmete tervisemuredega. Lisaks inimeste oskuste ja sissetulekute suurendamisele on suurenenud ka nende enesehinnang, kuid – mis peamine – ka ühiskonna laiem sidusus ja arusaam, et ühistegevusega saab muutusi ellu viia.

Kampala Disabled Initiative naised Olivia ja Night Mondo Naistefondi toel soetatud overlock õmblusmasinaga. Kui toodete õmblemises on naised vilunud, siis kõikidel partneritel on veel küllaga arenguruumi on finants- ja üldises haldusvõimekuses.

Nongtaaba shea-või ühistu tegusad naised korraldasid eduka tööaasta lõppemise puhul väikese koosviibimise. Naised olid selleks puhuks ilusad uued firmasärgid tellinud. Kongo pealik ja teised auväärsed külavanemad olid kohal, peeti kõnesid ja premeeriti parimaid töötajaid. Ametliku osa lõppedes veedeti koos süües, juues ja tantsides aega.

AFGANISTAN

Mondo on Afganistanis ellu viinud laste ja naiste hariduse ja toimetuleku toetusprojekte alates 2011. aastast. Et viimase kahe aasta jooksul on Afganistani üldine turvaolukord halvenenud ja Mondo töötajad ei ole saanud teha visiite kohapeale, oleme suures osas sõltuvad kohalike partnerite võimekusest tegevusi ellu viia. Sellega on nad hästi hakkama saanud, kuigi turvariskid suurenesid 2016. aastal sedavõrd, et üks Mondo partneritest oli sunnitud kontori kolima teise asukohta.

2016. aastal jätkasime ämmaemandatele suunatud täiendõpet koostöös Tallinna Tervishoiukõrgkooliga, kes sai enda hinnangul väärtusliku praktilise kogemuse välisprojekti elluviimisel. Kui 2015. aastal korraldatud kursuse eesmärgiks oli arendada Afganistani ämmaemandate käelisi ja praktilisi oskusi, siis 2016. aastal viidi õppetöö läbi e-õppes. Kursusel osalejatele õpetati *Moodle* keskkonna võimalusi ja ühtlasi erialase professionaalse arengu kasvu ning saadud teadmiste rakendamist Afganistani ühiskonnas. Peamine tähelepanu oli koolilaste (tüdrukute) tervisekasvatusel. 2015–2016. aastatel ehitas Mondo koostööpartner koolide ja külakeskuste juurde 40 välikäimlat. Välikäimlate ehitusega kasvab nii kooliõpilaste kui ka külarahva teadlikkus hügieenist ja keskkonnahoiust.

Koostöös Tallinna Tervishoiukõrgkooliga jätkas Mondo Afganistani ämmaemandate täienduskoolitusi e-õppe vahendusel. Midwifery and Health Promotion kursuse lõpetas 16 ämmaemandat, kes andsid tervisekasvatuslikke loenguid 150 maapiirkonna koolide tüdrukule.

Mondo abil on viis aastat järjest töös hoitud Fatima Zahra tüdrukutekooli Jalalabadis, mis annab haridust 250 lapsele. Kool on varustatud elektriga, mida toodab Mondo annetuste abil soetatud päikesepaneel. Kooli ülalpidamise kulud 2016/17 õppeaastal katab Eesti Välisministeerium mikrofinantseeringu rahastusena, mida kooli haldav partnerorganisatsioon ADVS iseseisvalt ja edukalt taotles.

36 Afganistani päästeteenistuse töötajat said 2016. aastal koolitusi USA õhuväe poolt Afganistani päästjatele soetatud tuletõrjeautode oskuslikuks kasutamiseks. Koolituse viisid läbi kaks Eesti tuletõrjujat koostöös EUPOLiga. Koolituse läbinud asuvad tööle instruktoritena, et aidata päästevõimekust suurendada üle Afganistani.

UKRAINA

Ukraina on hea näide sellest, kuidas Mondo viib koostöös kohalike partneritega ellu nii arengukoostöö tegevusi kui pakub ka humanitaarabi. Lisaks humanitaarabile, mida oleme Ukraina Donetski ja Luganski oblastites jaganud juba 2014. aasta sügisest, alustasime 2015. aasta suvel kohaliku partneriga Vostok SOS pikemat koostööd sisepõgenike õiguste kaitseks ja nõustamist juriidilistes küsimustes väljaspool Kiievit. Perioodil 2014–2016 nõustasime 2350 abivajajat juriidilistes küsimustes. 2016. aastal alustasime inimõiguste ja maailmahariduse alast koostööd 15 kriisipiirkonna kooliga Luganski oblastis, kellega jagame õppemeetodeid ja Eesti kogemust maailmahariduse edendamisel. Jätkusid siseriiklikele pagulastele suunatud eestkostetegevused nii Kiievis kui kriisipiirkonnas: pressikonverentsid, ekspertkohtumised, seadusloomes osalemine ja õigusaktide jõustumise mõjutamine. Haridustegevustesse kaasame Eesti venekeelseid maailmahariduse kogemusega õpetajaid ja sellisest koostööst on kasu mõlemapoolne. Loodud on sõpruskoolide sidemed Ukraina ja Eesti koolide vahel. Severodonetskis ja Starobelskis avatud juriidilised nõustamisliinid toimivad ühe osana Vostok SOS filiaalidest. Samas pakutakse nii psühholoogilist abi kui ka muid hariduslikke tegevusi sisepõgenikele ning vastuvõtvale kogukonnale.

Mondo on aidanud korraldada mitmeid meeleolukaid üritusi sisepõgenike lastele ja nende vanematele, mis loodetavasti pakuvad nii psühholoogilist tuge kui rõõmu koosolemisest ja ühistegevusest. Pildil piparkookide meisterdamine Severodonetski kontoris.

Vabatahtlike ekspertide rakendamine arengukoostöös

Rohkem kui 40 Eesti eksperti on toetanud Mondo arengukoostööd sihtriikides vabatahtlikena, mis on jätkuvalt üheks meie peamiseks strateegiliseks tegevussuunaks. 2016. aastal oli lähetuses neli inimest. Inglise keele õpetajad Viktoria Rudenko Tallinna Pae Gümnaasiumist ja Tiiu Müür Miina Härma Gümnaasiumist andsid keeletunde kogukonnakoolides Birmas. Kunstiõpetaja Mari Jõgiste Hugo Treffneri Gümnaasiumist pakkus täiendõpet õpetajatele ja loovtunde Ghana koolides. Ettevõtlusekspert Olle Kaidro alustas oma lähetust Keenias, et üle vaadata kanakasvatuse olukord loodud põllumajandusühistus ja toetada kohalikku partnerit finantsplaneerimises. Uue aasta alguseks on planeeritud tema lähetus ka Ugandasse, et toetada Kampala Disabled Initiatives naistegrupi toodangu turundust.

Ettevõtlusekspert Olle Kaidro Keenias koos Munganga keskkooli õpilaste ja sõpruskoolide koordinaatori Sophiaga. Kuigi Olle ülesandeks oli eelkõige ühistu nõustamine, lõi ta meeleldi käed külge ka Eesti ja Keenia koolidevahelise suhtluse toetuseks.

Tallinna Pae Gümnaasiumi õpetaja Viktoria Rudenko Kon Youme põhikoolilastega looduslikest materjalidest nukke valmistamas. Lisaks inglise keele õpetamisele lükkas Viktoria käima ka Birma ja Eesti sõpruskoolide projekti.

2016. aastal tegeles Mondo järjekindlalt enda võimekuse tõstmisega, et taotleda sertifikaati Euroopa Liidu humanitaarabi vabatahtlike lähetatavaks organisatsiooniks. 2017. aasta alguses saigi Mondost Eesti esimene organisatsioon, kes omab sellekohast sertifikaati, ja saab alustada järgmistel aastatel lähetustega ka uutesse sihtriikidesse, kus vabatahtlikke vastu võtvad organisatsioonid on läbinud vastava koolituse.

Arengukoostöö toetuseks: Sotsiaalne ettevõtlus ja solidaarmajanduse mudelid

Mondo on 2015. aastast saati tegelenud teadlikult sotsiaalse ettevõtluse arendamisega oma partnerriikide kogukondade hüvanguks. *Shea*-võile, korvidele ja tekstiilitoodetele on loodud Mondo väärtuspõhine bränd, mis põhineb tootjate naiste lugudel ja otsesuhetel tootjakogukonnaga. Valminud on tootekataloogid Ghana korvidele ja Uganda tekstiilitoodetele, samuti detailne õmbluskäsiraamat Shianda piirkonna koolide koolivormide kohta. Oleme suurendanud tootevalikut ja toodete kvaliteeti, mõelnud läbi tootesildid ja pakenduse ning arendanud e-poodi, mis lõplikult valmis 2016. aastal. Nongtaaba ühistu tootis 7200 kg *shea*-võid, millest 7000 kg läks USA ja ülejäänud Eesti turule. Üle 1100 Ghana käsitöökorvi on müüdud Eestis, väiksemates kogustes ka Lätis. Esimesed müügikontaktid on loodud Kanadas. Kampala Disab-

led Initatives õmblustoodetele tegi esimese tellimuse Kampalas turistide seas hästi tuntud kvaliteetset käsitööd ja kodusisustust müüv pood Banana Boat. Aasta lõpus asutas Mondo sotsiaalse ettevõtte Mondo Crafts OÜ.

Mondo lisas oma toodete sortimenti Türgi partneri Small Projects Istanbul keskuses tehtud kõrvarõngad "Drop Earrings not Bombs" ja tikanditega kotte, mida valmistavad kodusõja eest Istanbuli põgenenud Süüria naised.

Teist aastat töötab Mondo Euroopa partneritega solidaarmajanduse teemadega. Lisaks Euroopa näidete kaardistamisele uuritakse ka seost arenguriikide ja -koostööga – kuidas saaks solidaarmajandus panustada vaesuse vähendamisse maailmas. 2016. aastal toimusid koolitused ja ümarlauad oluliste osapooltega Eestis ning *speakers tour*, mille raames külastasid Eestit Malaisia käsitööettevõtjad. Toimusid ettevalmistused filmifestivalideks koostöös koolidega ning solidaarmajanduse algatuste veebikaardi eeltööd.

ÜLEVAADE HUMANITAARABI TEGEVUSTEST

2016. aastal jätkas Mondo humanitaarabi andmist Ukraina sisepõgenikele ning laiendas Süüria kodusõja eest põgenenud tsiviilelanikele suunatud toetusi Jordaanias, Liibanonis ja Türgis. Keskendusime jätkuvalt haridus-, tervishoiu- ja WASH-klastritele. Erinevate koolituste kaudu arendame nii enda kui teiste Eesti ja arenguriikide organisatsioonide humanitaarabi andmise võimekust.

Haridusklaster: Süüria pagulased

Kodusõda Süürias on kestnud üle viie aasta ja selle tagajärjel on 11 miljonit inimest pidanud oma kodudest lahkuma. Koormus Süüria naaberriikidele on suur: Jordaania elanikkond vaevleb veepuuduse ja tõusvate hindade tõttu, samuti on riigis Araabia riikide suurim noorte tööpuudus; Liibanoni elanikkonnast on tänaseks rohkem kui veerand pärit Süüriast, kuid riigil puudub infrastruktuur ja haldusvõimekus inimeste esmaste vajaduste katmiseks; Türgis on kõige suurem arv Süüria pagulasi, kelle olukorra teeb keerulisemaks keelte erinevus ning seetõttu kannatab laste haridus.

MTÜ Mondo toetab Süüria põgenikke Jordaanias, Liibanonis ja Türgis koostöös kohalike partneritega. **Jordaanias** töötame koos Soome partneriga Finn Church Aid (FCA) piirkonna kahes suuremas pagulaslaagris (Zaatari ja Azraq). Viimase kolme aasta jooksul on Mondo jaganud laagrites mahlapakke koolilastele, rajanud arvutiklasse ja korraldanud arvutikursuseid pagulasnoortele. Samuti aitasime katta jalgpalliväljaku kunstmuruga, kus saavad mängida nii poisid kui tüdrukud. 2017. aastal plaanime rajada Azraqi laagrisse tarbevee taristu, mis toetab laagri elanike põllumajandustegevusi.

Mondo partner **Türgis** on Small Projects Istanbul (SPI), mis asutati 2013. aastal Süüria põgenikekriisi leevendamiseks. 2015. aastal avas SPI Istanbulis kogukonnakeskuse "Oliivipuu", mis pakub Süüria pagulastele keeleõpet, käsitöö- ja õmblusoskuste kursusi ning teisi hariduse ja toimetulekuga seotud tegevusi. Mondo katab kahe aasta jooksul keskuse ülalpidamise kulud sh õpetajate palgad, üürikulud ning vahendid tegevuste läbiviimiseks. Järgmisel aastal saadame Eesti tugiisikutest vabatahtlikke SPI keskusesse praktikale, et toetada sealset tegevust ja tõsta tugiisikute enda pädevust töötamisel pagulastega Eestis.

Liibanonis on Mondo koostööpartneriks Lebanese Society for Educational and Social Development (LSESD), kellega koos edendame Süüriast põgenenud laste haridust ja sotsiaalseid oskusi, samuti naiste õmblusoskusi, et perekonnale veidi sissetulekut teenida. Mondo abil kaetakse Beiruti slummi rajatud Tahaddi keskuse õpetajate palgad, kursuste ja sotsiaalpühholoogilise nõustamise korraldamiskulud ning peredele mõeldud hügieenipakid.

30-aastane Yara, kelle viis tütart on pidanud nägema inimrööve, lähedaste hukkamisi, pommiplahvatusi ja inimeste smuugeldamist, sõnab: "Tahaksin Süüriasse tagasi, kuid pean mõtlema oma lastele. Meie põlvkonnaga on kõik läbi, meil pole enam tulevikku. Kuid mu lastel on. Me peame neid harima. Soovin, et neil oleks kõik, mis minult ära võeti. Hirm ja traumad, mille nad on pidanud läbi elama, tahan, et need kaoks ja nende elud paraneksid, Ma loodan, et neil on tulevik. Ma olen nii õnnelik, et Tahaddi meid aitab, eriti et lapsed saavad käia koolis."

Tervishoiuklaster: Sisepõgenikud Ida-Ukrainas

Mondo alustas Ukrainasse humanitaarabi andmisega oktoobris 2014 ühiskampaania "Ukraina heaks!" raames ja keskendub nüüd sisepõgenikele ning konfliktiäärsete alade elanikele. Luganski ja Donetski oblastite konfliktipiirkonnas arvatakse viibivat kokku ligi 2 miljonit inimest. Seal paiknevad nii püsielanikud, kes pole suutnud erinevatel põhjustel oma kodudest lahkuda kui ka need, kes on uuesti kodudesse tagasi pöördunud. Lisaks elavad ajutistes elupaikades, sugulaste juures ning mahajäetud kodudes sisepõgenikud.

Eraldi pöörasime 2016. aastal tähelepanu erivajadustega inimeste, ebaseaduslikult kinnipeetute ning piinamisohvrite abistamisele. Piinamisohvrid on Mondo kohaliku partneri Vostok SOS fookuses juba mõnda aega. Nemad vajavad eriti tuge, sest jäävad abiskeemidest tihtipeale välja.
Jätkasime koostööd raviasutustega kõige vajalikuma aparatuuri ja ravimite soetamiseks. Korraldasime ravimikomplektide viimist kontaktjooneäärsetesse asulatesse, kus puudub apteek või meditsiiniasutus. Lisategevusena korraldasime kontaktjoone vahetus läheduses elavatele õpilastele väljasõite suurematesse linnadesse ja meeleolukaid üritusi sotsiaal-psühholoogiliseks toetuseks.

Ravimipakkide jagamine Toškovka asula elanikele. Kokku oleme jaganud ravimipakke 600 kriisipiirkonna elanikule.

Mondo toel soetatud mobiilne röntgeniaparaat Artemivski keskhaiglale. Ravimite ja meditsiinitehnikaga oleme toetanud 10 haiglat Ukrainas.

Abiandjate võimekus

Mondo jätkas aktiivselt oma humanitaarabi suuna tugevdamist ka 2016. aastal. Viis Mondo töötajat osalesid rahvusvahelistel kursustel enda teadmiste täiendamiseks, mida hiljem jagati sisekoolitustel teise töötajatega. Meie koolituste peapartneriks on RedR UK, kellel on välja töötatud põhjalik kursuste süsteem humanitaarabi andvatele organisatsioonidele. Koolituste käigus saime juurde olulist teavet Mondole seni uue humanitaarabi klastri „Kaitse" (*Protection*) kohta ja kuidas koostada pagulastele suunatud teenuste projekte.

Mondo jätkas Eestis tegutsevatele organisatsioonidele ja asjast huvitatud spetsialistidele humanitaarabialase baaskursuse korraldamist. Kahepäevane koolitus, millest võttis osa 15 inimest, pakkus nii teoreetilisi humanitaarabi põhiteadmisi kui ka praktilisi suuniseid abiprojektide korraldamiseks.

Mondo ühines 2016. aastal **Euroopa Liidu humanitaarabi jätkusuutliku arengu tegevusprogrammiga PHASE**, mille eesmärgiks on arendada ja tugevdada organisatsioonide võimekust vabatahtlike vastuvõtmisel ning levitada saadud teadmisi osalevate organisatsioonide võrgustikus. Selleks toimus kaks koolitusseeriat kõigile 11 osalevale organisatsioonile. Esimene koolitusseeria käsitles turvalisuse tagamist, vajaduste hindamist, logistika korraldamist ning vabatahtlike koordineerimist humanitaarabi kontekstis. Teine koolitusseeria keskendus jätkusuutlikkuse tagamisele ning teadmiste edasiandmisele. Koolituste käigus valmivad õppematerjalid ning internetikeskkond, tänu millele paraneb organisatsioonide võime vabatahtlikke koordineerida ja organisatsiooni vajadusi hinnata. **Mondo kvalifitseerus Eesti esimese organisatsioonina Euroopa Liidu humabitaarabi vabatahtlike lähetavaks organisatsiooniks** ja sai 2017. aasta alguses ka vastava sertifikaadi.

ÜLEVAADE MAAILMAHARIDUSLIKEST JA KAMPAANIATEGEVUSTEST

MTÜ Mondo maailmahariduslike tegevuste eesmärk on toetada koole, õpetajaid, noorsootöötajaid ja noori globaalsete teemade käsitlemisel. Nende teemade ülal hoidmine ning nende arutamine aitab inimestel mõista üleilmseid sõltuvussuhteid, edendada solidaarsust ja inimõiguste austamist ühiskonnas. Juba kolmandat aastast tegutseb Telliskivi Loomelinnakus üldsusele avatud **Maailmahariduskeskus**, kus Mondo korraldab korrapäraselt avalikke üritusi ja koolitusi. Raamatukogu koosneb rohkem kui 500 raamatust ning seda kasutavad nt gümnaasiumiõpilased oma uurimistöödeks. Mondo filmikogus on ligi 200 dokumentaalfilmi. Keskuse poenurgast saab soetada Mondo sihtriikide kogukondades valmistatud käsitööd. Keskuse raamatukogu ja pood on kõigile avatud E–N kell 12–17.

2016 oli Mondole **aktiivne planeerimis- ja eestkosteaasta**, mille jooksul toimusid mitmed kohtumised, õppereisid ja seminarid. Suve hakul saime ühistöö tulemusena valmis oma järgmise viie aasta strateegiaplaani 2016–2020. Arutasime strateegilise partnerluse väljavaateid Välisministeeriumiga, samuti UNESCO koolide koordineerimise üleandmist UNESCO Eesti Rahvuskomiteelt Mondole. Mondo osales aktiivselt Arengukoosöö Ümarlaua, Anna Lindh Foundation, Eesti inimõiguste ümarlaua, European Network of NGOs in Afghanistan jt. võrgustike töös. Kaasasime üha rohkem oma teavitustegevustesse ja kontorisse appi Eesti vabatahtlikke, kogukonnapraktikante ja Eestis elavaid välismaalasi sh pagulasi.

Erilise tähelepanu all oli kogu aasta jooksul naiste roll poliitikas ja ettevõtluses. Põhjamaade saatkondade toel osalesime Copenhagenis toimunud rahvusvahelisel naiste konverentsil *Women Deliver*, mis keskendus naiste ja tüdrukute tervise teemadele.

Suvel korraldasime Arvamusfestivalil Paides arutelu emadusest "*Motherhood Across the World: a Burden or a Privilege?*", kus panelistid Norrast, Afganistanist, Somaaliast ja Rootsist arutlesid lapsesaamise õigustest ja kohustustest maailma eri paigus (fotol). Enne festivali ilmus Päevalehe vahel erileht naiste ja arengu teemal.

Sügisel Riigikogus toimunud seminari "*Naised poliitikas: nõrgem sugu või tugevad mõjutajad?*" arutleti, millised võimalused on globaalselt naistel otsustusprotsessides kaasa rääkida ja millised kogemused on meil siin Eestis. Vaatlesime laiemalt naiste rolli kogukonnaliikumisel, sotsiaalsete muutuste elluviimisel ja muul moel otsuse tegemises osalemisel.

Kevadel korraldasime õppereisi Ghanasse eesmärgiga tutvustada riigi arenguid ja Mondo tegevusi. Õppereisil osalesid teiste seas Riigikogu liige Henn Põlluaas ja Maalehe ajakirjanik Bianca Mikovitš (piltidel).

Ajakirjanikele pakkusime aasta jooksul mitmeid võimalusi koolitusteks ja reisideks. Meie Soome partner VIKES viis läbi koolitusi ja pakkus võimalust osaleda õppereisidel Palestiinasse ja Nepaali. Eestist osalesid reisil Piia Osula (Päevaleht) ja Annette Parksepp (ERR). Noored ajakirjanikud Rait Roop, Madle Timm ja Laura Toomlaid osalesid Mondo poolt korraldatud õppereisil Ugandas 2017. aasta alguses. Kirjutavad ajakirjanikud Jaanus Piirsalu ja Raigo Pajula (Eesti Ekspress) tegid fotoreportaaže Kesk-Aasia veeprobleemidest ning Bianca Mitkovitš kirjutas Maalehte lugusid Ghanast.

Koostöös Eesti Rahvusringhäälinguga valmis 12 dokumentaalfilmi sarjas "Meie maailm", mis toob Eesti vaatajateni inimeste elu Etioopiast Gruusiani ja Ukrainast Birmani. Kaheksa neist oli eetris novembris-detsembris 2016 ja kogusid rohkem kui 350 000 vaatajat. Üllitasime kaks uut numbrit poliitikakujundatele suunatud Arengupoliitika Teatajast. 2016. aasta numbrid keskendusid humanitaarabile ja toidutootmisele ning vastutustundlikule tarbimisele.

Maailmahariduse vallas toimusid ka mitmed üritused ja esinemised, mille abil tutvustasime oma tegevusi ning arendasime diskussiooni eriti rände ja võõraviha teemadel. Kinos Artis toimus loovseminar "*Kuidas hariduse kaudu vähendada võõrahirmu ja rassistlikke hoiakuid?*" Tunnustasime õpetajaid, kes võtsid osa võõraviha vähendavate õppemateralide konkursist, kuhu esitati 28 tööd eri ainete raames. Samuti kuulutati seminaril välja 2016. aasta esseekonkursi ja Maailmapäevade konkursi võitjad. Noorte esseekonkursile esitati 40 esseed ja võitjaks osutus Margit Saal Otepää Gümnaasiumist. Koolide Maailmapäevade konkursi võitis Tallinna Pae Gümnaasium ja koos Margitiga sõitis auhinnareisile Ghanasse inglise keele õpetaja Viktoria Rudenko.

Arvamusfestivalil toimus arutelu teemal "*Kas Kristjan on parem pinginaaber kui Mohammed?*", kus said sõna ka muukeelsed ja -kultuurilised lapsed ja noored, kes kiitsid Eesti kooli võimalusi. Kaardistasime pagulasteema kajastusesi Eesti meedias ning korraldasime noortele sotsiaalmeedia koolituse, kus mh arutasime, kuidas tuvastada sotsiaalmeedias levivat valeinfot ning nõuda meedialt vastutustundlikumat rändeteema kajastamist.

2016. aastal koostasime **uusi maailmahariduse materjale** õpetajatele ja noorsootöötajatele:

- valmisid Keenia ja Afganistani fotomapid, mida tutvustati õpetajatele erinevatel koolitustel ja infopäevadel;
- valmis uus Jänku-Jussi multikas: *Jänku Juss saab teada, kust toit tuleb*, mida on vaadatud juba üle 80 000 korda!
- saime filmikogusse 5 uut filmi migratsiooni, paguluse ja keskkonna teemadel, millele koostasime ka õppematerjalid;
- Valmisid õppematerjalid ERR dokumentaalfilmi sarjale "Meie maailm";
- valmisid postrid ÜRO kestlikest arengueesmärkidest. Igal pildil on lisaks visuaalile ja tekstile QR kood, mis suunab täiendava info ja ülesanneteni;
- väga menukaks uueks materjaliks osutus rändeteemaline lauamäng, kus õpilased saavad pagulase rollis täringut veeretades vaadata, kas õnn viib neid turvaliselt uue elukohani või on nende saatus karmim;
- Valmis kaks uut näitust naiste teemal: *Naised ja lapsed konfliktides* ning *Naised ühiskonna südames*. Kokku laenutati aasta jooksul erinevaid Mondo näitusi 68 korda koolidesse ja teistesse avalikesse ruumidesse.

Mondo poolt pakutud külalislektorid edendasid Eesti koolides maailmaharidust Süüria, islami ja keskkonna teemadel. Nad viisid aasta jooksul läbi 246 akadeemilist tundi ehk tegid terve kuu jagu täispikki tööpäevi. Kestliku arengu päevadest kevadel võttis osa 12 kooli ja üle 1000 õpilase, kes osalesid erinevates töötubades ja vaatasid keskkonna teemalisi filme. 2015/16 õppeaastal korraldati 20 Eesti koolis Maailmapäevi ja -nädalaid, milles osales u 3000 õpilast. Koostöös ERRi ja Briti Nõukoguga toetasime keskkonna ja migratsiooniteemaliste filmide linastusi. Pärnus 2015 alustanud filmiklubi Versus sai 2016 Pärnumaa Aasta Üllataja tiitli! Tegime ka koostööd Eesti Pagulasabiga rändeteemalistel õpetajakoolitustel, ja koolitasime ise õpetajate suvekoolis 42 õpetajat. Sügisel 2015 alustatud e-õppekursuse kestlike arengueesmärkidest lõpetas 22 õpetajat.

Mondo jätkas **UNESCO koolivõrgu** töö koordineerimist. Üks koolide suurematest sündmustest oli ÜRO simulatsioon, mis viidi seekord läbi Valmieras Lätis. Mondo aitas koolitada 10 aktiivset noort uute simulatsioonide läbiviimiseks tulevatel aastatel. **Sõpruskoolide võrgustiku** uueks teemaks sai METSik loodus ning koolid Eestis, Ghanas, Keenias, Ugandas, Jeemenis ja Birmas viisid läbi õppeaasta jooksul väikeseid uurimisprojekte metsa ja metsiku looduse teemadel (looduskeskkond, loodussaadused ja nende kasutamine, looduspärand jms). Tehtud töid jagati omavahel teksti, pildi või video vahendusel ühisblogis: schools.mondo.org.ee

ÕIGLASE KAUBANDUSE SÕBER

Mondo jätkas **õiglase kaubanduse ja vastutustundliku tarbimise teavitus- ja eestkostetööd**, korraldades teavitusüritusi ja koolitusi, suheldes ja arendades koostööd ettevõtete ja jaekaupmeestega, osaledes vastutustundlikke põhimõtteid arvestava seadusandluse kujundamisel ning tunnustades asutusi ja organisatsioone „õiglase kaubanduse sõbra" märgiga. Nüüdseks on Eestis juba 38 kohvikut, kauplust, kogudust, organisatsiooni ja ettevõtet, kes on pärjatud Mondo õiglase kaubanduse sõbra tiitliga.

Juba traditsiooniks kujunenud ja sel aastal väga laialdast kõlapinda saanud õiglase kaubanduse nädalat tähistasime koostöös Rimi, Prisma ning Tallinna ja Tartu Kaubamajadega, kokku 15 erinevas poes Tallinnas, Tartus ja Narvas. Koostöös Eesti Kaupmeest Liiduga toimus kokkusaamine "*Menüü gurmaanidele - aus ja läbipaistev tarneahel*", kus arutleti ebaausate kauplemisvõtete ja tarneahela läbipaistvuse teemadel. Samuti jätkas oma üle-Eestilist ringkäiku Mondo toiduteemaline fotonäitus "*Sa oled, mida sööd*".

Kui üle-eelmisel aastal pööras Mondo oma avaliku kampaania teraviku šokolaadi- ja eelmisel aastal apelsinimahla tootjate suunas, siis 2016. aastal hakkasime koos partneritega ette valmistama palmiõli petitsiooni. Palmiõli tootvad ettevõtted rikuvad inimõigusi ja hävitavad õlipalmide istanduste rajamisel Kagu-Aasia põlisrahvaste maid. Et lähemalt aru saada palmiõli tähtsusest meie toidus ning selle mõjust vihmametsadele, kohalikele kogukondadele ning ohustatud liikidele planeerime uuel aastal Eesti ajakirjanike reisi Malaisiasse ja laialdasemat üleskutset allkirjastada petitsioon. Petitsiooniga pöördutakse Euroopa Komisjoni poole, et Euroopa Liit kehtestaks reeglid, mis panevad ettevõtted vastutama selle eest, mis kogu nende tarneahelates toimub.

Igal aastal oktoobri toob õiglase kaubanduse nädal kokku kauplused, õiglase kaubanduse sõbrad, vabatahtlikud ja organisatsioonid, et pöörata tähelepanu sellele, kuidas meie ostuvalikud mõjutavad arengumaade talunikke. Järgmisel aastal täitub 10 aastat ajast, mil esimese Balti riigina tulid Eestis müügile Fairtrade märgisega tooted ja alustati suuremat teavituskampaaniat meie tarbimismõjudest arengumaadele.

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss
(eurodes)

	31.12.2016	31.12.2015	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	521 310	317 586	2
Nõuded ja ettemaksed	20 821	90 050	3
Varud	1 387	0	
Kokku käibevarad	**543 518**	**407 636**	
Põhivarad			
Investeeringud tütar- ja sidusettevõtjatesse	2 500	0	
Nõuded ja ettemaksed	2 880	2 927	3
Kokku põhivarad	**5 380**	**2 927**	
Kokku varad	**548 898**	**410 563**	
Kohustised ja netovara			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Võlad ja ettemaksed	5 277	14 090	5
Sihtotstarbelised tasud, annetused, toetused	497 675	359 600	6
Kokku lühiajalised kohustised	**502 952**	**373 690**	
Kokku kohustised	**502 952**	**373 690**	
Netovara			
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	36 873	23 744	
Aruandeaasta tulem	9 073	13 129	
Kokku netovara	**45 946**	**36 873**	
Kokku kohustised ja netovara	**548 898**	**410 563**	

Tulemiaruanne
(eurodes)

	2016	2015	Lisa nr
Tulud			
Liikmetelt saadud tasud	30	169	7
Annetused ja toetused	783 174	1 057 699	8
Tulu ettevõtlusest	15 744	15 754	9
Muud tulud	14 507	10 866	10
Kokku tulud	**813 455**	**1 084 488**	
Kulud			
Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	-755 185	-1 030 718	11
Jagatud annetused ja toetused	-20 952	-32 117	12
Mitmesugused tegevuskulud	-28 287	-15 626	13
Muud kulud	0	-318	
Kokku kulud	**-804 424**	**-1 078 779**	
Põhitegevuse tulem	**9 031**	**5 709**	
Muud finantstulud ja -kulud	42	7 420	15
Aruandeaasta tulem	**9 073**	**13 129**	

Rahavoogude aruanne
(eurodes)

	2016	2015
Rahavood põhitegevusest		
Liikmetelt laekunud tasud	30	169
Laekunud annetused ja toetused	1 580 205	1 920 215
Laekumised kaupade müügist ja teenuste osutamisest	28 444	15 373
Muud põhitegevuse tulude laekumised	0	12 464
Väljamaksed annetusteks ja toetusteks	-717 509	-1 011 896
Väljamaksed tarnijatele kaupade ja teenuste eest	-365 191	-370 105
Väljamaksed töötajatele	-319 801	-360 837
Laekunud intressid	46	66
Muud rahavood põhitegevusest	0	-723
Kokku rahavood põhitegevusest	**206 224**	**204 726**
Rahavood investeerimistegevusest		
Tasutud tütarettevõtjate soetamisel	-2 500	0
Kokku rahavood investeerimistegevusest	**-2 500**	**0**
Kokku rahavood	**203 724**	**204 726**
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	317 586	112 860
Raha ja raha ekvivalentide muutus	**203 724**	**204 726**
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	521 310	317 586

Netovara muutuste aruanne
(eurodes)

		Kokku netovara
	Akumuleeritud tulem	
31.12.2014	23 744	23 744
Aruandeaasta tulem	13 129	13 129
31.12.2015	36 873	36 873
Aruandeaasta tulem	9 073	9 073
31.12.2016	45 946	45 946

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

MTÜ Mondo on 21.11.2007 Eesti Vabariigis asutatud mittetulundusühing. Käesolev aruanne on koostatud perioodi 01.01.2016-31.12.2016 kohta.

Raamatupidamise aruanne on koostatud kooskõlas Eesti Vabariigi hea raamatupidamistavaga. Hea raamatupidamistava põhinõuded on kehtestatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduses, mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna Poolt välja antud juhendid. Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist. Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes

Raha

Raha ja pangakontodena kajastatakse rahalisi vahendeid pangas arvelduskontol.

Suur osa Mondo pangasaldost (265 640 EUR) on vahendid, mis suunati 2017. aastal "Meedia arengu heaks" projekti partneritele.

Välisvaluutas toimunud tehingud ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustised

Välisvaluutas toimunud tehingud on esitatud eurodes, kasutades tehingupäeval kehtinud Euroopa Keskpanga vastava valuuta ametlikku noteeringut. Välisvaluutatehingutest saadud kasumid ja kahjumid kajastatakse kasumiaruandes perioodi tulu ja kuluna.

Tütar- ja sidusettevõtjate aktsiad või osad

2016. aastal asutas MTÜ Mondo tütarettevõtte Mondo Crafts OÜ algkapitaliga 2500 EUR. Investeeritud summa on arvestatud nominaalväärtuses.

Nõuded ja ettemaksed

a) Nõuded liikmetelt saadavate tasude osas
Nõudeid liikmemaksude ja muude liikmetelt saadavate tasude osas kajastatakse lähtudes nende laekumise tõenäosusest. Bilansis kajastatakse üksnes neid nõudeid liikmetelt saadavate tasude osas, mille laekumine on praktiliselt kindel. Ebatõenäoliselt laekuvaid nõudeid bilansis ei kajastata.
b)Nõuded osutatud teenuste eest
Nõudeid müüdud kaupade ja osutatud teenuste eest hinnatakse lähtudes tõenäoliselt laekuvatest summadest.

Annetused ja toetused

a)Sihtotstarbelised finantseeringud
Saadud rahadest finantseeritakse finantseerija poolt etteantud projekti või konkreetset tegevust. Saadud rahad võetakse bilanssi kohustusena (ettemaksuna) üles ja tuludesse kantakse samas summas, mis on sama projekti kulud aruandeperoodil või lähtuvalt projekti elluviimise mahust. Finantseeritud tegevuse lõppedes on ühingul reeglina kohustus rahastajale esitada finantsaruanne. Kasutamata jääv sihtfinatseeringu summa reeglina tagastatakse. Juhul kui sihtfinantseeringu raames teostatavad kulutused leiavad aset projekti abikõlbulikkuse perioodil ning vastavad abikõlbulikuse reeglitele, kuid nende kulude katteks ei ole rahastajalt veel rahalisi vahendeid laekunud, kajastatakse need projekti kuludena antud perioodil ning kantakse tulusse sama summa ulatuses, lähtudes tulude ja kulude vastavuse printsiibist. Sama summa ulatuses kajastatakse nõuet rahastaja vastu. Sihtotstarbelised annetused ja toetused (sh mitterahalised annetused ja toetused) kajastatakse lähtudes juhendis RTJ 12 kirjeldatud sihtfinantseerimise arvestuse põhimõtetest (s.o kajastatakse tuluna siis kui annetus/toetus muutub sissenõutavaks ja annetuse/toetusega kaasnevad tingimused on täidetud.
b)Mittesihtotstarbelised tasud ja annetused
"Mittesihtotstarbelised tasud ühingu liikmetelt on liikmemaksud ja asutajaliikmete ühekordsed sissemaksed. Mittesihtotstarbelisi tasusid kajastatakse tuluna perioodis, mille eest need on tasutud. Tasusid ei kajastata tuluna enne, kui laekumine on praktiliselt kindel."
c)MTÜ Mondo on annetuste vahendaja.
Annetusi kajastatakse kui sihtotstarbelisi ja nende üle peetakse eraldi arvestust. Annetusi eraisikutelt ja firmadelt kajastatakse kassapõhiselt ja makseid annetuste saajatele samuti.

Kulud

a)Sihtotstarbeliselt finantseeritavate projektide otsesed kulud
Sihtotstarbeliselt finantseeritavate projektide otsesed kulud on selliste projektidega otseselt seotud kulud,mida finantseeritakse kas sihtotstarbeliselt ühingu liikmetelt saadud tasudega või muude sihtotstarbeliste annetuste ja toetustega.

b)Mitmesugused tegevuskulud
Mitmesugused tegevuskulud on administratiivsetel ja muudel eesmärkidel tehtud tegevuskulud (raamatupidamisteenuste kulud,uuringute ja konsultatsioonide kulud,bürookulud,infotehnoloogia kulud,telekommunikatsioonikulud,lähetused-ja koolituskulud,infoteenuste,avalike suhete ja meediakulud,liitude liikmemaksud,ebatõenäoliste nõuete allahindluskulu jne.)
c)Tööjõukulud
Tööjõukulude kontodele kirjendatakse põhitegevuse tööjõukulud koos maksudega.
d)Muud kulud
Muude kuludena kajastatakse muid ebaregulaarselt tekkivaid kulusid.

Seotud osapooled

MTÜ Mondo juhatuses oli 2016. aastal kolm liiget, 2015. aastal kolm liiget. Kõik juhatuse liikmed on saanud tasu projektides tehtud tööde eest. Lisaks on makstud juhatuse liikmetele üldjuhtimise eest summas 15225 eurot,millest Johanna Helin´ile on arvestatud summa 5082 EUR (2015 - 0 eurot) ja Riina Kuusik-Rajasaarele 9807 EUR (2015 - 5432 eurot) ja Maari Ross'ile 336 (2015 - 5614 eurot).

Lisa 2 Raha

(eurodes)

	31.12.2016	31.12.2015
Pangakontod	521 310	317 586
Kokku raha	**521 310**	**317 586**

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed
(eurodes)

	31.12.2016	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi	
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul
Nõuded ostjate vastu	2 683	2 683	
Ostjatelt laekumata arved	2 683	2 683	
Muud nõuded	16 090	16 090	
Viitlaekumised	16 090	16 090	
Ettemaksed	4 928	2 048	2 880
Tulevaste perioodide kulud	4 928	2 048	2 880
Kokku nõuded ja ettemaksed	**23 701**	**20 821**	**2 880**

	31.12.2015	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi	
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul
Nõuded ostjate vastu	2 652	2 652	
Ostjatelt laekumata arved	2 652	2 652	
Muud nõuded	87 398	87 398	
Viitlaekumised	87 398	87 398	
Ettemaksed	2 927		2 927
Tulevaste perioodide kulud	2 927		2 927
Kokku nõuded ja ettemaksed	**92 977**	**90 050**	**2 927**

Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad
(eurodes)

	31.12.2016	31.12.2015
	Maksuvõlg	Maksuvõlg
Muud maksude ettemaksed ja maksuvõlad	6	8 445
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	**6**	**8 445**

Ülalolevasse numbrisse on sisse arvestatud sotsiaal- ja tulumaks.

Lisa 5 Võlad ja ettemaksed
(eurodes)

	31.12.2016	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	3 775	3 775	
Võlad töövõtjatele	1 496	1 496	
Maksuvõlad	6	6	4
Kokku võlad ja ettemaksed	**5 277**	**5 277**	

	31.12.2015	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	4 480	4 480	
Võlad töövõtjatele	1 165	1 165	
Maksuvõlad	8 445	8 445	
Kokku võlad ja ettemaksed	**14 090**	**14 090**	

Lisa 6 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused
(eurodes)

Varad bruto soetusmaksumuses

	31.12.2014	Saadud	Tagastatud	Tulu	31.12.2015
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks					
AFGA-3 Afganistani naiste,tüdrukute ja erivajadustega inimeste koolitamine ja toimetuleku parand.	-2 872	2 872	0	0	0
AFGA-4 Naiste tervishoiu ja ITalalse kutsehariduse kvaliteedi tõstmine Afganistani Herati, Balkhi, Nangarhari ja Faryabi provintsides	45 680	106 061	0	-133 014	18 727
AFGA-P Afganistani päästeteenistuse võimekuse		13 456	0	-5 629	7 827
AFR-2 Jätkusuutliku toimetuleku nimel-ettevõtlus- ja haridusprogramm Mondo sihriikides Aafrikas	9 855	53 247	0	-65 174	-2 072
Comix-Koomiksid võrdõiguslikkuse heaks	-3 369	3 866	0	-497	0
EDC-Globaalne dimensioon sotsiaalainetes põhihariduses	5 975	30 474	0	-42 089	-5 640
ENEB - Vaatame ja Muudame	-1 099	1 091	0	7	-1
EVS-2- Erivajadustega noorte tööturule aitamine Ugandas	92	172	0	-264	0
EVS-3 Töövõimetuse piiride avardamine-kurtide lähetus Keenia Shianda erikoolidesse	-134	731	0	-598	-1
EVS-OD SA ARCHIME	0	6 042	0	-5 973	69
FSB Boost for sustainable European supermarket store-brands as a key driver for the EYD 2015 and beyond	0	43 308	0	-19 857	23 451
FT-Õiglase kaubanduse linnad Soomes ja Eestis.	-13 421	12 656	0	765	0
HM15	0	8 300	0	-3 071	5 229
HTT Koolide kaasamine arengukoostöösse	26 907		0	-31 941	-5 034
HUMV15 Humanitaarabi koolitused eesti vabaühendu	0	18 108	0	-18 515	-407
Jeem Jeemeni kirjaoskamatutest peredest pärit tütarlaste koolit.ja varajase abiellumise vähend.	1 527	4 796	0	-13 341	-7 018
JORD-IR Süüria ja Iraagi konfliktide eest põgenen	0	156 672	0	-171 858	-15 186
M4D Meedia arengu heaks	0	125 219	0	-119 915	5 304
MCF-Shokolaad õiglaseks (sisaldab ka välisministeeriumi kaasfinantseeringut)	8 270	38 081	0	-59 321	-12 970
MHK-3 Maailmaharidus lasteaiast täiskasvanuni-MHK tegevuste toetamine ja laiendamine	-5 401	5 401	0	0	0
MHK-4 Maailmaharidus lasteaiast täiskasvanuni-MHK tegevuste toetamine ja laiendamine	38 211	39 072	0	-41 016	36 267
MHK-5 Koolide ja lasteaedade maailmahariduse toetamine	0	52 560	0	-38 729	13 831
MHK-P Mondo Maailmaharidus- ja koolituskeskuse võimekuse tõstmine	-6 960	6 548	0	0	-412
MIKSA- Inimõiguste töötoad ja õppematerjalid koolinoortele ja õpetajatele	-994	994	0	0	0
OP- Opositsioon laval	-33 537	37 027	0	-3 491	-1
PAR-Community of Citizens-EU Youth Sharing their values-Euroopa Komisjon	-9 507	7 205	0		-2 302
PLUSS- Avasta Kesk-Ida (Discover Middle East)	843	1 328	0	-2 301	-130
SE14- Sotsiaalse ettevõtluse käivitamine	11 235	9 867	0	-21 549	-447
SLO15 Active Citizenship with global dimension	0	14 565	0	-4 505	10 060
SSEDAS Social & Solidarity Economy as Development Approach for Sustainability SSEDAS)	0	9 526	0	-6 992	2 534
Tagasi- Tagastusnõuded	-2 512	5 945	0	-2 292	1 141
UKR15 Ukraina kodanikuühenduste võimekuse tõst		54 322	0	-23 394	30 928
Ukraina sisepõgenike ja konfliktis kannatanute olukorra leevendamine	10 000	50 000	0	-51 092	8 908
VOL-22- Vabatahtlikud Aafrikasse ja Aasiasse	13 421	43 391	0	-61 467	-4 655
MIN-Maailma Noored: noorsootöötajate koolitamine	-16 191	41 544	0	-35 896	-10 543
Sihtotstarbelised annetused (Targeted donations not based on projects)	22 426	38 336	0	-34 034	26 728
Projektide omafinantseeringud	0	10 773	0	-10 773	0
FT-2 Õiglane kaubandus: teadlikkuse (sisaldab ka välisminsteeriumi kaasfinantseeringut)	-12 233	32 930	0	-41 400	-20 703
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	86 212	1 086 486	0	-1 069 216	103 482
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	86 212	1 086 486	0	-1 069 216	103 482

	31.12.2015	Saadud	Tagastatud	Tulu	31.12.2016
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks					
AFGA-4 Naiste tervishoiu ja ITalalse kutsehariduse kvaliteedi tõstmine Afganistani Herati, Balkhi, Nangarhari ja Faryabi provintsides	18 727	26 512	0	-45 239	0
AFGA-P Afganistani päästeteenistuse võimekuse	7 827	479	0	-8 306	0
AFR-2 Jätkusuutliku toimetuleku nimel-ettevõtlus- ja haridusprogramm Mondo sihtriikides Aafrikas	-2 072	11 688	0	-9 616	0
EDC-Globaalne dimensioon sotsiaalainetes põhihariduses	-5 640	5 640	0	0	0
EVS-OD SA ARCHIME	69	419	0	-488	0
FSB Boost for sustainable European supermarket store-brands as a key driver for the EYD 2015 and beyond	23 451	15 444	0	-29 059	9 836
HM15	5 229	0	0	-3 831	1 398
HTT Koolide kaasamine arengukoostöösse	-5 034	4 766	0	268	0
HUMV15 Humanitaarabi koolitused Eesti vabaühendustele	-407	0	0	407	0
Jeem Jeemeni kirjaoskamatutest peredest pärit tütarlaste koolit.ja varajase abiellumise vähend.	-7 018	0	0	7 018	0
JORD-IR Süüria ja Iraagi konfliktide eest põgenen	-15 186	16 706	0	-1 520	0
M4D Meedia arengu heaks	5 304	145 729	0	-135 173	15 860
MCF-Shokolaad õiglaseks (sisaldab ka välisministeeriumi kaasfinantseeringut)	-12 970	16 888	0	-3 918	0
MHK-4 Maailmaharidus lasteaiast täiskasvanuni-MHK tegevuste toetamine ja laiendamine	36 267	9 514	0	-45 781	0
MHK-5 Koolide ja lasteaedade maailmahariduse toetamine	13 831	5 820	0	-19 651	0
MHK-P Mondo Maailmaharidus- ja koolituskeskuse võimekuse tõstmine	-412	0	0	412	0
PAR-Community of Citizens-EU Youth Sharing their values-Euroopa Komisjon	-2 302	0	0	2 302	0
PLUSS- Avasta Kesk-Ida (Discover Middle East)	-130	0	0	130	0
SE14- Sotsiaalse ettevõtluse käivitamine	-447	2 464	0	-2 017	0
SLO15 Active Citizenship with global dimension	10 060	1 415	0	-14 959	-3 484
SSEDAS Social & Solidarity Economy as Development Approach for Sustainability SSEDAS)	2 534	20 523	0	-20 331	2 726
Tagasi- Tagastusnõuded	1 141	4 372	0	-5 544	-31
UKR15 Ukraina kodanikuühenduste võimekuse tõst	30 928	3 062	0	-33 990	0
Ukraina sisepõgenike ja konfliktis kannatanute olukorra leevendamine	8 908	45 000	0	-42 145	11 763
VOL-22- Vabatahtlikud Aafrikasse ja Aasiasse	-4 655	10 815	0	-6 160	0
MIN-Maailma Noored: noorsootöötajate koolitamine	-10 543	29 599	0	-19 056	0
Sihtotstarbelised annetused (Targeted donations not based on projects)	26 728	30 215	0	-27 603	29 340
Projektide omafinantseeringud	0	10 276	0	-10 276	0
FT-2 Õiglane kaubandus: teadlikkuse (sisaldab ka välisministeeriumi kaasfinantseeringut)	-20 703	32 668	0	-11 965	0
ENEB - Vaatame ja Muudame	-1	0	0	1	0
EVS-3 Töövõimetuse piiride avardamine-kurtide lähetus Keenia Shianda erikoolidesse	-1	0	0	1	0
OP- Opositsioon laval	-1	0	0	1	0
HUMV16 humanitaarabi andmise võimekuse tõstmine	0	19 409	-3 086	-16 323	0
E15 Seminar	0	2 500	0	-2 500	0
BCN Human Rights Month	0	3 000	0	-2 193	807
AFGA-P2 Afganistani päästeteenistuse instruktorite koolitus	0	13 461	0	-14 424	-963
VOL-3 Vabatahtlikud Aafrikasse ja Aasiasse	0	25 648	0	-19 062	6 586
SPN Student Project Network	0	16 540	0	-17 513	-973
MFF Make Fruit Fair; troopiliste puuviljade tarneahela kampaania	0	21 060	0	-25 351	-4 291
MHK-6 Pagulas- ja rändeteema kajastamine Eesti koolides	0	32 967	0	-23 517	9 450
MHT Arengukoostöö teadlikkuse tõstmine noorte ja arvamusliidrite hulgas	0	63 000	0	-49 654	13 346
EU-VOL Euroopa Liidu humanitaarabi jätkusuutliku arengu tegevusprogramm	0	30 712	0	-21 464	9 248
UKR16 Kodanikuühenduste võimekuse tõstmine ja haridustegevused Ida-Ukrainas	0	47 990	0	-31 295	16 695
SÜR16 Süüria põgenike toetamine Jordaanias, Türgis ja Liibanonis	0	111 825	0	-59 639	52 186
UN17 UNESCO ühendkoolide võrgustiku tegevuse koordineerimine	0	3 000	0	0	3 000
CIV meediaharidusprojekt Better News Media	0	60 000	0	-25 204	34 796
HM16 UNESCO koolide võrgustiku arendamine	0	15 000	0	0	15 000
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	103 482	916 126	-3 086	-794 227	222 295
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	103 482	916 126	-3 086	-794 227	222 295

MTU Mondo on juhtpartner projektis "Meedia arengu heaks", mille raames on 2016. aasta lõpuks kohustusi 265640 euro väärtuses (2015 168594 euro). Seda pole
ülalolevasse tabelisse arvestatud, kuna tegu ei ole Mondo sissetulekutega.

Mondo rahastus 2016 - Eesti riik: €493385 (2015 - €657370) (Euroopa Komisjon: €371959 (2015 - €337036) Annetused: €30215 (2015 - €38336) Omafinantseering: €10276 (2015 - €10773) Muu: €10291 (2015 - €42971)

Lisa 7 Liikmetelt saadud tasud
(eurodes)

	2016	2015
Mittesihtotstarbelised tasud		
Liikmemaksud	30	169
Kokku liikmetelt saadud tasud	**30**	**169**

Lisa 8 Annetused ja toetused
(eurodes)

	2016	2015
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	752 959	1 023 665
Mittesihtotsatarbelised annetused ja toetused	0	1 917
Annetused	30 215	32 117
Kokku annetused ja toetused	**783 174**	**1 057 699**

Rahalised ja mitterahalised annetused		
	2016	**2015**
Rahaline annetus	30 215	34 034
Kokku annetused ja toetused	**30 215**	**34 034**

Eesti riik toetas Mondot 2016. aastal 25 rahastusega (2015. aastal 18 rahastusega.)

Lisa 9 Tulu ettevõtlusest
(eurodes)

	2016	2015
Tulu ettevõtlusest	15 744	15 754
Kokku tulu ettevõtlusest	**15 744**	**15 754**

Lisa 10 Muud tulud
(eurodes)

	2016	2015
Muud	14 507	10 866
Kokku muud tulud	**14 507**	**10 866**

Lisa 11 Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud
(eurodes)

	2016	2015	Lisa nr
Üür ja rent	16 256	22 252	
Mitmesugused bürookulud	35 524	24 438	
Lähetuskulud	59 685	146 298	
Tööjõukulud	312 716	365 077	14
Projektide kulud	120 165	129 562	
Ostetud teenused	59 236	23 911	
Panga teenustasud	631	1 783	
Organisatsiooni liikmemaksud	0	704	
Partneritele lepingu alusel edastatud rahad	117 960	305 920	
Annetusena kogutud humanitaarabi Ukrainas	2 098	310	
Kogutud omafinantseering arengukoostööle	2 467	0	
Kogutud omafinantseering arengukoostööle Afganistanis	2 080	6 631	
Kogutud omafinantseering arengukoostööle Ghanas	0	1 016	
Kogutud omafinantseering maailmaharidusele	3 631	2 111	
Kogutud omafinantseering arengukoostööle Ugandas	0	705	
Muud	22 736	0	
Kokku sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	**755 185**	**1 030 718**	

Lisa 12 Jagatud annetused ja toetused
(eurodes)

	2016	2015
Laste hariduse toetamine Keenias	5 115	8 247
Laste hariduse toetamine Ghanas	5 040	4 569
Tarkusefondi annetused Keenias ja Ghanas	5 610	4 925
Jagatud annetused Süürias	0	711
Jagatud annetused Ukrainas	885	13 665
Jagatud annetused Afghanistanis	3 200	0
Üldkulud annetused	168	0
Jagatud annetused Birmas	934	0
Kokku jagatud annetused ja toetused	**20 952**	**32 117**

Lisa 13 Mitmesugused tegevuskulud
(eurodes)

	2016	2015
Üür ja rent	9 239	0
Mitmesugused bürookulud	2 189	2 117
Lähetuskulud	728	264
Koolituskulud	742	0
Kulud kaupadele	14 550	12 860
Panga teenustasud	1 025	385
Muud	-186	0
Kokku mitmesugused tegevuskulud	**28 287**	**15 626**

Lisa 14 Tööjõukulud
(eurodes)

	2016	2015
Palgakulu	233 787	275 733
Sotsiaalmaksud	78 850	92 805
Puhkusereserv	79	-3 461
Kokku tööjõukulud	**312 716**	**365 077**
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	15	17

keskmine töötajate arv töötamise liikide kaupa

Tööleping: 12
Juhatuse Liikme Leping: 3

Lisa 15 Muud finantstulud ja -kulud
(eurodes)

	2016	2015
Muud finantstulud ja -kulud	42	7 420
Kokku muud finantstulud ja -kulud	**42**	**7 420**

Lisa 16 Seotud osapooled
(eurodes)

Liikmete arv majandusaasta lõpu seisuga		
	31.12.2016	**31.12.2015**
Füüsilisest isikust liikmete arv	9	9

Saldod seotud osapooltega rühmade lõikes

2016	Ostud	Müügid
Tütarettevõtjad	890	214

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused		
	2016	**2015**
Arvestatud tasu	39 355	67 227

Aruande digitaalallkirjad

Aruande lõpetamise kuupäev on: 01.06.2017

MTÜ Mondo (registrikood: 80260583) 01.01.2016 - 31.12.2016 majandusaasta aruande andmete õigsust on elektrooniliselt kinnitanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
NINA JOHANNA HELIN	Juhatuse liige	01.06.2017
RIINA KUUSIK-RAJASAAR	Juhatuse liige	01.06.2017
MAARI ROSS	Juhatuse liige	01.06.2017

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

MTÜ Mondo üldkoosolekule

Arvamus

Oleme auditeerinud MTÜ Mondo (ühing) raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab bilanssi seisuga 31.12.2016 ning tulemiaruannet, rahavoogude aruannet ja netovara muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud aasta kohta ja raamatupidamise aastaaruande lisasid, sealhulgas märkimisväärsete arvestuspõhimõtete kokkuvõtet.

Meie arvates kajastab kaasnev raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt ühingu finantsseisundit seisuga 31.12.2016 ning sellel kuupäeval lõppenud aasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas Eesti hea raamatupidamistavaga.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeaudiitori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga". Me oleme ühingust sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestusekspertide eetikakoodeksiga (Eesti) (eetikakoodeks (EE)), ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt eetikakoodeksi (EE) nõuetele. Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie arvamusele.

Muu informatsioon

Juhtkond vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet, kuid ei hõlma raamatupidamise aastaaruannet ega meie asjaomast vandeaudiitori aruannet.

Meie arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei tee selle kohta mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses meie raamatupidamise aastaaruande auditiga on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon oluliselt lahkneb raamatupidamise aastaaruandest või meie poolt auditi käigus saadud teadmistest või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud sellest faktist aru andma. Meil ei ole sellega seoses millegi kohta aru anda.

Juhtkonna ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses raamatupidamise aastaaruandega

Juhtkond vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas Eesti hea raamatupidamistavaga ja sellise sisekontrolli eest, nagu juhtkond peab vajalikuks, et võimaldada kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhtkond kohustatud hindama ühingu suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana, esitama infot, kui see on asjakohane, tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsiipi, välja arvatud juhul, kui juhtkond kavatseb kas ühingu likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad ühingu raamatupidamise aruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Vandeaudiitori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja vandeaudiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise eksisteerimisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) läbiviidud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Kasutame auditeerides vastavalt rahvusvaheliste auditeerimise standarditele (Eesti) kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi käigus. Me teeme ka järgmist:

- teeme kindlaks ja hindame raamatupidamise aastaaruande kas pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid, kavandame ja teostame auditiprotseduurid vastuseks nendele riskidele ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, info esitamata jätmist, vääresitiste tegemist või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi puhul asjassepuutuvast sisekontrollist, et kavandada nendes tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamuse avaldamiseks ettevõtte sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhtkonna arvestushinnangute ja nendega seoses avalikustatud info põhjendatust;
- teeme järelduse juhtkonna poolt tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsiibi kasutamise asjakohasuse kohta ja saadud auditi tõendusmaterjali põhjal selle kohta, kas esineb olulist ebakindlust sündmuste või tingimuste suhtes, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust ettevõtte suutlikkuses jätkata jätkuvalt tegutsevana. Kui me teeme järelduse, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud juhtima vandeaudiitori aruandes tähelepanu raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud infole või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad vandeaudiitori aruande kuupäevani saadud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski kahjustada ettevõtte suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana;
- hindame raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruanne esitab aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.

Me vahetame nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, infot muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsete auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas mis tahes sisekontrolli märkimisväärsete puuduste kohta, mille oleme tuvastanud auditi käigus.

/digitaalselt allkirjastatud/
Mart Nõmper
Vandeaudiitori number 499

/digitaalselt allkirjastatud/
Erika Tikenberg
Vandeaudiitori number 189

Rödl & Partner Audit Osaühing
Audiitorettevõtja tegevusloa number 2
Tartu mnt 13, Tallinn, Harju maakond, 10145
01.06.2017

Audiitorite digitaalallkirjad

MTÜ Mondo (registrikood: 80260583) 01.01.2016 - 31.12.2016 majandusaasta aruandele lisatud audiitori aruande on digitaalselt allkirjastanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
MART NÕMPER	Vandeaudiitor	01.06.2017
ERIKA TIKENBERG	Vandeaudiitor	01.06.2017

Tegevusalad

Tegevusala	EMTAK kood	Põhitegevusala
Muude mujal liigitamata organisatsioonide tegevus	**94999**	**Jah**

Sidevahendid

Liik	Sisu
E-posti aadress	**mondo@mondo.org.ee**
Veebilehe aadress	**www.mondo.org.ee**